

Αναλυτικός Κώδικας Δεοντολογίας του Συλλόγου Ελλήνων Ψυχολόγων

I. Γενικές Υποχρεώσεις

1. Πρωταρχική υποχρέωση του ψυχολόγου είναι να διαφυλάξει το κύρος του επαγγέλματός του που το επιτυγχάνει:
Με το σεβασμό προς τον άνθρωπο και τα δικαιώματά του, την αντικειμενικότητα, την αξιοπρέπεια, την ευσυνειδησία, την υψηλή συναίσθηση ευθύνης και την συμπεριφορά που εμπνέει εμπιστοσύνη και γενικά τη διατήρηση του έργου του σε υψηλά επίπεδα.
2. Ειδικότερα ο ψυχολόγος φροντίζει ώστε οι πράξεις, οι ενέργειες και γενικά η συμπεριφορά του να μη μειώνουν το επάγγελμά του στην κοινή γνώμη και ιδίως να μην έρχονται σε αντίθεση προς το «δημόσιο αίσθημα» του τόπου, όπου το ασκεί.
3. Ο ψυχολόγος φροντίζει να διατηρεί υψηλό το επίπεδο της εργασίας και να προφυλάσσει την επιστήμη του και τις μεθόδους της από κάθε φθορά στην κοινή γνώμη. Ειδικότερα φροντίζει να εξασφαλίζει κατάλληλους όρους και συνθήκες για την διεξαγωγή της εργασίας του.
4. Ο ψυχολόγος όταν ασκεί την επαγγελματική πράξη, βασίζεται σε μεθόδους και τεχνικές που έχουν κατακυρωθεί (κατοχυρωθεί) ως όργανα επιστημονικής ψυχολογικής εξέτασης, έχει υπ' όψη του τα όριά του και φροντίζει να επαληθεύει τα ευρήματά του.
5. Όταν δεν υφίστανται εγγυήσεις για την τήρηση όρου ή όρων των εδαφίων 1, 2 ή 3, ο ψυχολόγος απέχει από το να προσφέρει τις υπηρεσίες του.
6. Η ιδιότητα του μέλους του Συλλόγου Ελλήνων Ψυχολόγων δεν χρησιμοποιείται για σκοπούς που έρχονται σε αντίθεση με το καταστατικό του.

II. Σχέση προς συναδέλφους

1. Αυτονόητο είναι ότι η παρουσίαση των τίτλων σπουδών καθώς και η αναγραφή ενδεχομένως των τίτλων και της εξειδίκευσης του ψυχολόγου σε πινακίδες, επισκεπτήρια και άλλα έντυπα, πρέπει να ανταποκρίνεται απόλυτα προς την πραγματικότητα.
2. Η γνωστοποίηση της επαγγελματικής ιδιότητας του ψυχολόγου πρέπει να γίνει κατά τρόπο ανάλογο προς το επίπεδο του επαγγέλματος και το ρόλο του ψυχολόγου στην κοινωνία.
3. Όταν ο ψυχολόγος προσφέρει τη βοήθειά του αντί αμοιβής, η αμοιβή του δεν πρέπει να είναι κατώτερη από τα καθορισμένα για το επάγγελμα όρια.
4. Δυσμενείς κρίσεις για συναδέλφους δημοσίως, έστω και χωρίς να αναφέρονται ονόματα, φθείρουν το επάγγελμα στην κοινή συνείδηση και είναι επιζήμιες για όλους τους εκπροσώπους του.
5. Όταν κάποιος πελάτης ζητά τις υπηρεσίες του ψυχολόγου, ενώ ήδη δέχεται τις υπηρεσίες ενός άλλου σχετικού επιστήμονα, ο ψυχολόγος εξετάζει προσεκτικά την κατάσταση και τους λόγους που οδήγησαν τον πελάτη να απευθυνθεί για πρόσθετη βοήθεια και έρχεται σε συνεννόηση με τον αρχικό επιστήμονα, ώστε να αποφευχθούν συγχύσεις ή συγκρούσεις με τον πελάτη ή τον συνάδελφο. Επίσης συνιστάται ο ψυχολόγος που προσλαμβάνεται σε μια θέση ή που αναλαμβάνει τη διδασκαλία μαθημάτων, να ενημερώνει σχετικά τον προκάτοχό του, εφόσον υπάρχει.
6. Όσοι έχουν συμβάλει σε μια εργασία που ανακοινώνεται, ή στη διαμόρφωση ενός τεστ, μνημονεύονται ονομαστικά ανάλογα με τη συμβολή τους είτε συγγραφείς είτε στον πρόλογο ή σε υποσημείωση.
Ο ψυχολόγος επίσης δεν ιδιοποιείται την εργασία άλλου επιστήμονα. Όταν καταχωρεί σε εργασία του υλικά άλλων συναδέλφων, διατηρεί τα στοιχεία του επιστήμονα που εκπόνησε την εργασία ή το τεστ.

III.Σχέση προς εκπροσώπους άλλων επαγγελμάτων

1. Ο ψυχολόγος δεν εισέρχεται στα έργα και στη δικαιοδοσία συγγενών επαγγελμάτων από υπέρβαση άσκησης του δικού του επαγγέλματος. Ειδικότερα, οφείλει να μην αναλαμβάνει να κάνει διάγνωση ή να καθορίσει θεραπευτική αγωγή ή να προσφέρει υπηρεσία ή συμβουλές για προβλήματα ή συμπτώματα που βρίσκονται έξω από τα αναγνωρισμένα όρια της ψυχολογικής πράξης.
2. Όταν εκπρόσωπος άλλης ειδικότητας παραπέμπει ένα άτομο σε ψυχολόγο, σε περίπτωση που παρουσιασθεί ανάγκη ο ψυχολόγος να αποστείλει το άτομο αυτό σε άλλο συνάδελφο, ψυχολόγο ή ψυχίατρο, ο ψυχολόγος πρέπει να έλθει προηγουμένως σε συνεννόηση με εκείνον που αρχικά παρέπεμψε την περίπτωση.
3. Στοιχεία για τον πελάτη που ανακοινώνονται στον ψυχολόγο από συνάδελφό του ή άλλον ειδικό επιστήμονα, γνωστοποιούνται μόνο ύστερα από συγκατάθεση εκείνου που τα παρέιχε.

IV.Σχέση προς τις Υπηρεσίες όπου εργάζεται

1. Ο ψυχολόγος κατά την άσκηση της επαγγελματικής πράξης, κλινικής η σχολικής, ή βιομηχανικής ψυχολογίας, μέσα σε σχολικές, κοινωνικές ή οικονομικές μονάδες, τηρεί το επαγγελματικό απόρρητο όχι μόνο προκειμένου για πρόσωπα που εξετάζει, αλλά και για θέματα που αφορούν τις μονάδες αυτές.
2. Ο ψυχολόγος που αναλαμβάνει εργασία σε κάποιον φορέα, ενημερώνει ευθύς εξ αρχής τον εργοδότη του για τους περιορισμούς και τις υποχρεώσεις που του διαγράφει η δεοντολογία του.
3. Στην περίπτωση που φορέας αναθέτει σε ψυχολόγο τη διεξαγωγή μιας έρευνας ή μελέτης, συνιστάται να καθορίζονται από πριν, με ειδική γραπτή συμφωνία, τα χρονικά όρια από την κατάθεση της εργασίας έως τη δημοσίευσή της από τον φορέα, η κυριότητα του ανεπεξέργαστου Ψυχολογικού υλικού και οι λοιποί όροι συνεργασίας.

V.Σχέση προς τους πελάτες ή προς Υποκείμενα πειραματισμού

1. Ο ψυχολόγος έχει πρωταρχική υποχρέωση απέναντι στον πελάτη του να τηρεί πλήρη εχεμύθεια για ό,τι περιέχεται σε γνώση του από την ιδιωτική ζωή και τις πράξεις του ακόμα και αν δεν του τα έχει ανακοινώσει ο ίδιος ο πελάτης. Η ίδια υποχρέωση ισχύει και για τα υποκείμενα έρευνας, που πρέπει οπωσδήποτε να κατοχυρώνεται η ανωνυμία τους, εκτός αν συμφωνηθεί διαφορετικά.
2. Ο ψυχολόγος δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιήσει για ιδιοτελείς σκοπούς πληροφορίες που έτυχε να αντλήσει από τον πελάτη του.
3. Συνιστάται ο ψυχολόγος να μην προβαίνει σε μαγνητοφώνηση, κινηματογραφική λήψη ή φωτογράφιση (εκτός της καταγραφής συμπεριφοράς κοινωνικού συνόλου) χωρίς να το γνωρίζει ο πελάτης του ή τα υποκείμενα της έρευνας.
4. Ο ψυχολόγος δεν προσφέρει αυτόβουλα τις υπηρεσίες του σε μελλοντικούς πελάτες είτε παρακινεί κανένα να υποβληθεί σε ψυχολογική εξέταση από αυτόν, ακόμη και χωρίς αμοιβή.
5. Ο ψυχολόγος καλό είναι να μην προσφέρει ψυχολογικές υπηρεσίες σε πρόσωπα του οικογενειακού του περιβάλλοντος ή σε πρόσωπα που τα συνδέει στενή φιλία μαζί του.
6. Λύση της υποχρέωσης για την τήρηση του επαγγελματικού απορρήτου επιτρέπεται σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπου ο ψυχολόγος έχει σχηματίσει τη γνώμη ότι κινδυνεύει η ζωή (ασφάλεια) του πελάτη του ή η ζωή και η σωματική ακεραιότητα τρίτων προσώπων. Στην περίπτωση αυτή, η ανακοίνωση γίνεται μόνο σε αρμόδια πρόσωπα ή φορείς (οικείους, κηδεμόνα, δικαιοσύνη).
7. Δεν επιτρέπεται στον ψυχολόγο να παρουσιασθεί ως μάρτυρας υπεράσπισης ή κατηγορίας του πελάτη του.
8. Ο ψυχολόγος δεν συζητά, περιπτώσεις πελατών του σε κύκλους εξωεπαγγελματικούς ή μη συγγενών επαγγελμάτων. Αν κατά τη διδασκαλία του ή στα συγγράμματα του θέλει να χρησιμοποιήσει υλικό περιπτώσεων, φροντίζει οπωσδήποτε να κατοχυρωθεί η απόλυτη ανωνυμία

τους.

9. Ο ψυχολόγος μεριμνά για τη διαφύλαξη της ασφάλειας του υλικού που κατέχει και αφορά τους πελάτες του, περιλαμβανομένων στοιχείων που διατηρεί σε ηλεκτρονικό υπολογιστή. Όταν δεν μπορεί να έχει πλήρη έλεγχο των κατοχυρωμένων στο αρχείο του πληροφοριών, κάνει διάκριση στις πληροφορίες που εισάγει ή κωδικοποιεί τις περιπτώσεις.

10. Ο ψυχολόγος κατά την διεξαγωγή ερευνών, πληροφορεί τους εξεταζόμενους για τις πτυχές της έρευνας που πιθανώς να επηρεάζαν τη θέληση τους να συμμετέχουν σε αυτήν και δίνει εξηγήσεις σε θέματα που εγείρουν οι συμμετέχοντες. Σε περιπτώσεις παιδιών ή ατόμων που αδυνατούν να δώσουν τη συγκατάθεσή τους, πρέπει να ζητείται η συγκατάθεση του νόμιμου εκπροσώπου τους. Ο ερευνητής αναγνωρίζει το δικαίωμα στα συμμετέχοντα σε μια έρευνα υποκείμενα, να αποσυρθούν από την έρευνα, οποιαδήποτε στιγμή.

11. Ο ψυχολόγος κατά την διεξαγωγή ερευνών προσπαθεί να αποφεύγει υπέρμετρη κατανόηση, συγκίνηση ή ταλαιπωρία των εξεταζόμενων, σωματική ή ψυχική, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για ανηλίκους. Ακόμα, εξετάζει προσεχτικά την πιθανότητα μακροπρόθεσμων ανεπιθύμητων συνεπειών στα υποκείμενα που μετέχουν στην έρευνα, κι έχει την ευθύνη για να τις επισημάνει και να τις αφαιρέσει, τροποποιώντας πιθανώς το πειραματικό σχέδιο, όσο αυτό είναι δυνατόν. Ανάλογη φροντίδα πρέπει να λαμβάνεται και για τα πειραματόζωα μέσα στα πλαίσια των σχετικών πειραματισμών.

12.- Ο ψυχολόγος αποφεύγει να επαναλάβει ψυχολογικές δοκιμασίες που έχουν ήδη γίνει από συνάδελφό του στο ίδιο πρόσωπο, πριν περάσει ένα εύλογο χρονικό διάστημα.

VI.Μέρμνα για το ψυχολογικό υλικό

1. Δεν επιτρέπεται η διάδοση τεστ κατά οποιοδήποτε τρόπο μεταξύ προσώπων μη ειδικών, είτε ως κυκλοφορία τους είτε ως ανατύπωση ή περιγραφή τους σε εκλαϊκευτικές περιοδικές εκδόσεις, έντυπα ή εκπομπές καθώς και η χρησιμοποίησή τους για άλλους σκοπούς εκτός αυτού της ψυχολογικής εκτίμησης γιατί τα φθείρει και τα αχρηστεύει ως ψυχομετρικά όργανα άσκησης του επαγγέλματος. Εάν υποπέσει στην αντίληψη του ψυχολόγου, σχετικά συμβάν, οφείλει να ενημερώσει χωρίς αναβολή τον Σύλλογο.

2. Όταν χρησιμοποιεί ψυχολογικές δοκιμασίες, ο ψυχολόγος σέβεται το δικαίωμα του πελάτη του να έχει επεξήγηση της φύσης και του σκοπού των δοκιμασιών αυτών. Οι επεξηγήσεις πρέπει να είναι σε γλώσσα χωρίς τεχνικούς όρους, που ο εξεταζόμενος μπορεί να κατανοήσει χωρίς να παρερμηνεύσει. Αν η εκ των προτέρων γνώση του τι μετρά το τεστ (π.χ. προσωπικότητας) καθιστά άκυρο το όργανο αυτό, ο ψυχολόγος μπορεί να δώσει επεξηγήσεις μετά την χορήγηση του τεστ. Αν η κατάσταση του πελάτη είναι ειδική (π.χ. παιδί), τότε επεξηγήσεις δίνονται στον εκπρόσωπό του.

3. Η χορήγηση, αξιολόγηση και ερμηνεία ψυχολογικών τεστ από υπηρεσίες ή μονάδες που χρησιμοποιούν γι' αυτά ηλεκτρονικούς υπολογιστές, θεωρείται επαγγελματική δραστηριότητα και διέπεται από τις ανάλογες αρχές, τις οποίες ο υπεύθυνος της μονάδας και οι συνεργάτες του οφείλουν να εφαρμόζουν.

4. Η συλλογή υλικού με ομαδική χορήγηση τεστ, γίνεται είτε από τον ίδιο τον ερευνητή είτε από άλλα πρόσωπα, με ανάλογη όμως ειδική προάσκηση και με την προσωπική εποπτεία και ευθύνη του ερευνητή.

5. Ο ψυχολόγος μειώνει την αξιοπιστία των πορισμάτων των ερευνών του, αν παράλληλα προς αυτά δεν παρουσιάσει ακριβή και πλήρη στοιχεία για τις μεθόδους, το δείγμα, το υλικό και τις συνθήκες γενικά διεξαγωγής των ερευνών.

6. Σε περίπτωση που ο ψυχολόγος θα χρειασθεί να χορηγήσει γραπτή γνωμάτευση, οφείλει να αναφέρει μέσα τον αποδέκτη και τον σκοπό για τον οποίο χορηγείται.

7. Ψυχολογικές γνωματεύσεις ή εκθέσεις χορηγούνται από τον ψυχολόγο μόνο για επαγγελματική χρήση και όχι για ιδιωτική χρήση και απευθύνονται μόνο σε αρμόδια πρόσωπα ή υπηρεσίες.

8. Δεν επιτρέπεται η γραπτή ή προφορική ανακοίνωση του Δείκτη Νοημοσύνης (I.Q) σε γονείς, ασθενείς, σε ιδρύματα ή υπηρεσίες, όταν δεν διατηρούν ψυχολογικές υπηρεσίες. Ανακοινώνεται

μόνο η κατηγορία στην οποία ανήκει ο πελάτης (π.χ. κανονική, ανωτέρα κ.α.). Γενικά αποφεύγεται η ανακοίνωση κάθε λεπτομέρειας που μπορεί να οδηγήσει σε παρερμηνείες.

VII. Η τήρηση των διατάξεων του παρόντος αποτελεί υποχρέωση για τα μέλη του Συλλόγου. Ο έλεγχος του κώδικα είναι έργο του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου.